

gled ga

■ Občasnik Obalnih galerij Piran in Gledališča Koper
■ Letnik IX ■ Številka 6 ■ November 2011
■ Brezplačni izvod ■ ISSN 1854-0449

Piranski dnevi arhitekture

Galerija Loža Koper
Darko Lesjak

**Vladimir Makuc
v Obalnih galerijah**

Galerija Meduza Koper
**Prodajna razstava
likovnih del**

Galerija Herman Pečarič
Dušan Sterle

29. Piranski dnevi arhitekture

26. november 2011, Gledališče Tartini, Piran
Informacije na www.pida.si

Zadnjo soboto v novembru bo v gledališču Tartini v Piranu že devetindvajsetič zapored potekala mednarodna arhitekturna konferenca Piranski dnevi arhitekture. Spremljale jo bodo otvoritve šestih arhitekturnih razstav. Konferenco bo ob 20. uri v skladiščih Monfort zaključila tradicionalna podelitev priznane mednarodne arhitekturne nagrade Piranesi.

Tema: Aktivna arhitektura

Arhitektura ni pasivna. Arhitektura je že v svoji elementarnosti aktivna. Zato mora tudi v današnjem svetu, ki ga vodita kapitalistična ekonomska logika in binarna virtualna miselnost, v katerem se zdi, da zgublja korak s časom, ohraniti oziroma ponovno prevzeti vlogo aktivne oblikovalke prostora in bivanja ter akterke civilizacijskega napredka. Arhitektura aktivira družbeno socialne ter ekonomske odnose. Arhitektura predstavlja kulturo in moč naroda. Njegovo identiteto. Arhitektura oblikuje prostor in človeka. Spoštuje okolje, tradicijo in sodobne tehnologije. Oblikuje nove sisteme bivanja. Izziva domišljijo. Neti kreativnost ... Arhitektura je odzivna. Arhitektura je aktivna.

Program

> 6 predavanj_9 predavateljev

- **Gerd Bergmeister, Michaela Wolf** | *Bergmeisterwolf Architekten* | Brixen, Italija
- **Franz Jaschke** | *Winfried Brenne Architekten* | Berlin, Nemčija
- **Miloš Florijančič, Matej Blenkuš** | *Abiro* | Ljubljana, Slovenija
- **Benny Govaert, Damiaan Vanhoutte** | *Govaert & Vanhoutte architecten* | Brugge, Belgija
- **Vera Grimmer** | Zagreb, Hrvaška | *Lecture about work of architect Ivan Vitić*
- **Valentin Bearth** | *Bearth & Deplazes Architekten* | Chur, Švica

> 3 študentske predstavitve

> 1 dokumentarni film

- **KOCHUU: Japanese Architecture / Influence & Origin** | film by Jesper Wachtmeister, 2003

> 6 arhitekturnih razstav

- **Mednarodna arhitekturna razstava Piranesi**
- **Maks Fabiani** | fotografska razstava Miran Kambič
- **Opeka in arhitektura stalni sopotnici** | *Wienerberger_Opekarna Ormož*
- **Continuity of Modernity_Fragments of Croatian Architecture from Modernism to 2010** | *Oris, Arhitektst*
- **Minimalna stanovanja za mlade družine** | *Fakulteta za arhitekturo v Ljubljani*
- **South Africa Ithuba project 2010_Načrtovanje in izgradnja učilnice in knjižnice** | *Fakulteta za arhitekturo v Ljubljani*

> Nagrade

- nagrada Piranesi
- dve priznanji Piranesi
- študentsko priznanje Piranesi

■ **Maja Ivanič**, predsednica organizacijskega odbora Piranskih dnevov arhitekture (PDA)

V sklopu konference **29. Piranski dnevi arhitekture**, se bodo odvijale tudi različne razstavne prireditve. Ena od teh je razstava z naslovom **Continuity of Modernity_Fragments of Croatian Architecture from Modernism to 2010** v Galeriji Herman Pečarič. Razstava, printi na plastificiranih tkanini, bo izpostavila posamezne arhitekturne realizacije na Hrvaškem, kreativne primere znotraj nekega plodnega arhitekturnega obdobja, z namenom, da se poudari in izpostavi vlogo »avantgarde«, ki je vedno korak pred nivojem realnosti in modernosti hrvaške družbe. Razstavni projekt želi z upornostjo in optimizmom poudariti arhitekturno disciplino kot aktiven kulturni, pa tudi politični, subjekt. Razstavo, ki so jo organizirali družba Arhitektst, časopis Oris ter združenje meščanov »Oris – Hous of Architecture«, bo na otvoritvi predstavil hrvaški arhitekt Andrija Rusjan. ■ **MBJ**

Darko Lesjak

Bio Cotton

likovna razstava

Galerija Loža, Koper

3. december 2011–29. januar 2012

Otvoritev v petek, 2. decembra 2011, ob 19. uri

Poglavitvo v Lesjakovi umetnosti je usklajenost med umetniško tradicijo in eksperimentalno svobodo. Kozmos njegovih likovnih del reflektira ukvarjanje z naravo, spominja na izvore življenja in na zmožnost dojemanja življenja v vseh pojavnih oblikah.

Njegova likovna dela so polna dinamične energije. Spontane geste tvorijo lebdeče abstraktne organizme, ki se spreminjajo v biomorfne strukture in opazovalca popeljejo nazaj v realni svet.

V zadnjih nekaj letih se Lesjak posveča tudi statičnim oblikam. V ospredju novih, barvno reduciranih del, so analitično-realistične kamnite tvorbe (najdene na slovenski Obali), ki lebdi v zraku in opazovalcu omogočajo surrealistno zaznavno izkušnjo.

V zadnjem času uporablja industrijsko izdelane »ekološke« tekstilne vreče za slikarski temeljnik. Jedro tokratne razstave tvori nova serija slik z naslovom *Bio Cotton*, ki jo je umetnik izdelal prav za ta namen. Tekstilne vreče, potiskane z logotipi podjetij in reklamnimi besedili, postanejo zapleteno izdelana slikarska platna. Tekstilna vreča je v Zvezni republiki Nemčiji tudi simbol za ekološko miselnost ljudi in je v tej simbolni vlogi edinstvena v Evropi. Kot uporabni artikel je tekstilna vreča sčasoma postala samostojna kulturna dobrina in obenem priljubljen objekt zbirateljev.

Darko Lesjak tekstilni vreči odvzame njeno prvotno funkcijo in v ospredje postavi njeno optično vsebino/oblikovanje. Vreče razreže, jih združi (sešije) v nove kompozicije, ki mu služijo kot ozadje za njegovo slikarstvo. Nanje slika realistične motive iz narave. Poleg teh, aktualnih, bodo v Kopru razstavljeni še druga njegova likovna dela.

Razstavo spremlja obsežen katalog likovnih del, z besedili kustosov Tonija Biloslava (ravnatelj Obalnih galerij Piran), Milene Zlatac (kustosinja v Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec) in dr. Michaela Haibla (habilitantka na dunajski univerzi). ■

Darko Lesjak se je rodil leta 1966 v Slovenj Gradcu. Od leta 1981 do 1985 je obiskoval Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani. Na Pedagoški fakulteti v Mariboru je v letih 1987–1992 študiral likovno pedagogiko in študij zaključil z diplomom. Od leta 1992 do 1999 je študiral slikarstvo na Likovni akademiji v Münchnu, študij zaključil z diplomom in leta 1997 pridobil naziv »Meisterschüler«.

Zatem je bil na Likovni akademiji v Münchnu asistent za slikarstvo. Živi in ustvarja kot samostojni likovni umetnik, oblikovalec, predavatelj in kurator v Münchnu.

Svoje slike je do sedaj predstavil na mnogih samostojnih in skupinskih razstavah. Med najpomembnejša razstavišča sodijo: Georg-Meistermann-Museum Wittlich, Deutsches Glasmalerei Museum Linnich, Galerie Sievi Berlin, Haus der Kunst München in Koroška galerija likovnih umetnosti Slovenj Gradec.

Foto: Arhiv avtorja

Bio Cotton 1, 2011, olje na ekološke tekstilne vreče, 180 x 150 cm

Velika akvarijska pokrajina, 2009, olje na platnu, 180 x 450 cm

Foto: Arhiv avtorja

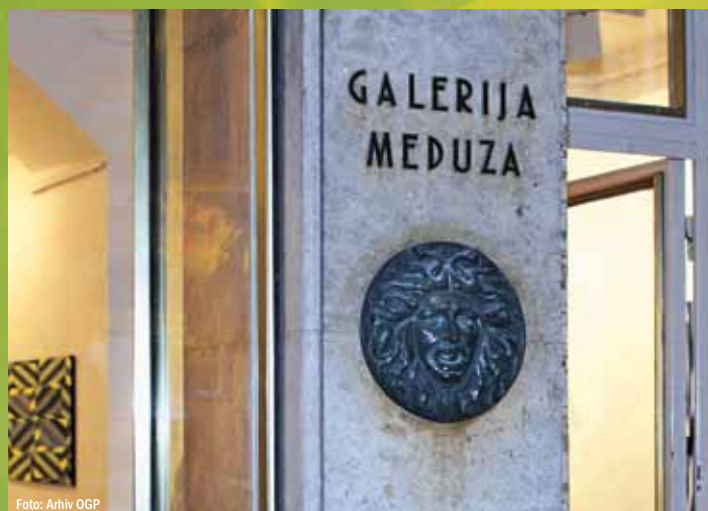

»Rada imam prazne stene«

prodajna razstava likovnih del v koprski Meduzi

Galerija Meduza, Koper
5. december 2011–januar 2012

Leto se izteka, v Obalnih galerijah se oziramo nazaj in predvsem gledamo naprej. Kako pa nas vidijo drugi in zakaj prihajajo v naše galerije? Objavljamo nekaj prejetih odgovorov izbranih obiskovalcev.

Zakaj kupujete likovna dela?

♦ Le izjemoma kupujem ne nujne stvari in posledično le redko kupujem likovna dela; v mojih tridesetih odraslih letih sem kupila le kakih pet do sedem likovnih delc, od tega dve zase. Najbrž bi kupovala več, če bi imela veliko stanovanje in veliko denarja za velike kose, ki jih imam raje, a nimam ne prvega ne drugega. Zanimivo je, da nepoznavalci v veliki večini sploh niso zadovoljni, če za darilo dobijo likovno delo. Zato sem tudi s tem zelo obzirna. ♦ Rada imam prazne stene, ker moje oči rabijo mir, saj cele dneve skačejo po ekranih. Najzanimivejše bi pa bilo biti milijonar in gojiti lastno umetniško zbirko, haha ... ♦ Kupim likovno delo, ki se me dotakne, ki v meni vzbudi željo, da bi ga imela. Seveda kupim v skladu s svojimi zmožnostmi. ♦ ... da se lahko v njih poglobljam kadarkoli, da me nagovarjajo tudi doma, ne le ob obisku galerije. Saj si tudi knjige lahko izposodimo v knjižnici, ampak nekatere je potrebno preprosto imeti, da jih lahko večkrat vzamemo v roke in jih prebiramo ... ♦ Del ne kupujem, ker jih na žalost še nimam kam postaviti/obesiti. Imam pa vsekakor svoje vrednotenje avtorjev in tem, ki jih obravnavajo. ♦ Če bi ..... likovna dela, ki se me dotaknejo bi kupovala za svojo zbirko in za pomembnejša darila brez razmišljanja o njihovi »naložbeni« vrednosti. ♦ Predvsem si želim del umetniškega užitka, ki ga s posameznim delom prenesem v svoje stanovanje. Ob tem se spominim lepega dogodka ali umetnika, če sem imel priložnost z njim navezati osebni stik. Žal je možnost tega prenosa pogojena s finančnimi možnostmi in domačimi prostorskimi omejitvami. ♦ Kupujem v spodbudo umetnikom. ♦ Likovna dela kupujem, ker v njih najdem navdih za vsakdanje življenje. Delujejo kot motivacija in mojemu domu dajejo življenje, iz katerega črпам energijo. Tudi sama sem likovni ustvarjalec in v veliko veselje mi je, ko se nekdo navduši nad mojim delom in ga kupi. ♦ Predvsem za dušo, včasih za darila, eventualno kot dolgoročno »investicijo«. ♦ Kot likovni kritik zbiram za svojo osebno, nekomercialno zbirko. ♦ Slik in kipov že dolgo ne kupujem več, ker stanujem na podstrežju, ki je že prenatrpano z vsem, kar si človek lahko predstavlja. ♦ Likovna dela kupujemo iz več razlogov. Včasih s tem malo pomagamo avtorju pri nadaljnjem delu, načeloma nas likovna dela razveseljujejo in ohranjajo prijetne spomine, pogosto kot darila dobrim prijateljem, deloma pa jemljemo to tudi kot naložbo (ne prevladujoče). ♦ Kupila bi delo, ki bi mi veliko pomenilo v vsakdanjem življenju – to bi bila zmes kvalitete in užitka. Tudi podarila bi ga. ♦ Zato, ker nas osrečujejo osebno, a tudi zato, da obogatimo zbirke tako ustanov kot posameznikov. Dobro zasnovana in vodena prodajna galerija, ki ima še zraven bogato razstavno dejavnost je ne le praktičnega pomena za javni zavod: morala bi biti cilj za vse nas (druge galerije), da na tak način izobražujemo obiskovalce in jim nudimo še likovni užitek »za domov« ... ♦ Kupovala sem slike in

mi krasijo moj dom, brez njih bi bil dom nekoliko pust. Imela bi veliko, imam jih kar nekaj, vendar sedaj niso časi za kupovanje, pa tudi prostora že zmanjkuje. ♦ Kupujem, kar mi je dostopno – največkrat od avtorja – če mi je všeč in če želim podariti. ♦ Na vprašanje odgovarjam z vprašanjem: »Kaj je lepota?« in »Kaj je forma?« ♦ Ne kupujem likovnih del. Kvečjemu menjujem. ♦ Umetniških del sem pred časom kar nekaj kupila, mogoče kaj manjšega a dragocenega. Sedaj pa malo ali nič, ker je pač finančna kriza. Kar pa sem kupila v koprski Meduzi pri Tatjani, je itak super, posebno njena pozornost in prijaznost. ♦ Ne kupujem likovnih del, ker so predraga za moj žep. ♦ Nakup umetnin je odvisen od osebne odprtosti do umetniških izdelkov (razumevanje-znanje), stimuliran z materialnimi zmožnostmi posameznika in pravilnim ovrednotenjem (oceno) umetniškega izdelka; ker imam rada umetnost. ♦ Slike si kupim zelo poredko, kolikor si lahko privoščim. ♦ Likovnih del ne kupujem iz preprostega razloga, ker imam majhno stanovanje in jih nimam kam postaviti ... ♦ Ne kupujem.

Zakaj si ogledujete likovne razstave?

♦ Skoraj redno obiskujem vsaj tiste razstave, ki me zanimajo, ker me lahko inspirirajo pri mojem ustvarjanju ... bodisi slikarske ali kiparske. Živcirajo pa me instalacije in performansi. ♦ Likovne razstave obiskujem, ker so me likovne stvaritve že od otroštva dalje privlačile. Morda tudi zato, ker nimam daru za takšno ustvarjalnost. Imela sem vtis, da je likovna umetnost prestižna in elitna intelektualna dejavnost. Ko sem življenje likovnikov in delo galerij поблиže spoznala, sem ugotovila, da moja predstava ne drži. ♦ Ker predstavljate zanimive (kvalitetne) avtorje, konceptualne postavitev ... ♦ Ker nanje povabim prijatelje in sorodnike, ki so na obisku. Ker so razstave večinoma zelo zanimive, s pravo mero čuta za umetnost in dovolj znanimi avtorji tudi za tiste, ki niso strastni ljubitelji umetnosti. In pa seveda, vstop je »ugoden«. ♦ Likovne razstave obiskujem zato, da si napasem oči in si nahranim dušo. ♦ Vzrokov zakaj obiskujem vaše razstave je seveda več. Vendar so zame najpomembnejši naslednji: druženje z ljudmi podobnih interesov, izmenjava pogledov s temi ljudmi (in ne le o umetnosti), ogled umetniških del, ki mi pomeni osebno zadovoljstvo. ♦ Kulturna hrana za mojo dušo. ♦ Kot slikar želim biti na tekočem in slediti, kaj se dogaja na slikarski sceni v Sloveniji. ♦ Ker sem ljubitelj umetnosti in ker imam ob obisku vsake razstave priliko izvedeti kaj novega, koristnega, zanimivega, morda neobičajnega. ♦ Na žalost bi jih raje bolj obiskovala. Zakaj? Zaradi novosti na likovnem trgu, zaradi druženja ... ♦ Ker so zanimive in aktualne ter dobro pripravljene. ♦ Žal sem bil v vaši galeriji le enkrat, tako da si z mojimi odgovori ne boste mogli veliko pomagati. ♦ Hm, ker mi je vizualno izražanje blizu in občasno rabim dobro dozo likovne umetnosti. Ker razstavljate tudi umetniško močne avtorje. Nedvomno pa večkrat obiščem tista razstavišča, ki so dostopnejša (in v bodoče bo to še pomembnejše). ♦ Vaše razstave si ogledamo ker so kvalitetno pripravljene, zanimive in nam nudijo pregledno informacijo o uveljavljenih avtorjih, predstavitev novih, kot tudi tekoči vpogled v ustvarjalno dejavnost posameznih avtorjev. Razstave nam hkrati pomenijo duhovno izpopolnitev vsakdanjika. ♦ Žal predrsko, a kadar si jih grem ogledati, to storim predvsem zato, ker me pritegnejo zaradi novosti (npr. cikel Novi ateljeji), svojstvenih pogledov in s tem zasnov in interpretacij določenih pojavov v likovni umetnosti. ♦ Razstave obiskujemo (realno ali virtualno) zato, ker so dobro zasnovane, ker ponujajo pestro podobo sodobnih praks na likovnem področju. ♦ Obiskujem vse oz. skoraj vse razstave na obalnem območju, ker so zanimive, nekatere prečudovite, nekatere nenavadne, vendar za mene nujno potrebne, da si polepšam dneve. ♦ Razstave Obalnih galerij obiskujemo zaradi aktualnosti in sodobnosti programa. Omogoča mi vpogled v sodobno vizualno dogajanje. ♦ Na žalost jih zelo malo, ker ne živim v Kopru. Če pa jih, jih zaradi dobrih avtorjev, ki jih organizira Andrej. ♦ Sama sem amaterska slikarka in z veseljem pridem na ogled česa novega. ♦ Ker sledim sodobni umetnosti in me zanimajo vsa globalna dogajanja na trenutni likovni sceni. ♦ Vaše razstave sicer zadnje čase malo manj obiskujem, kar pa sem jih, so bile res dobro pripravljene in so mi bili tudi razstavljena dela všeč. ♦ Razstave Obalnih galerij so vedno izjemno kakovostne in dobro pripravljene. Všeč mi je tudi izbor tem in avtorjev, ki jih predstavljate. Posebej cenim vaš trud pri predstavljanju sodobne umetnosti in avtorjev, ki jih izpostavljate, kar zahteva še posebno znanje in napore, navsezadnje tudi nemalo poguma. ■ Pripravila T. S.

Dušan Sterle
Monotipija Pirana
 grafike

Galerija Herman Pečarič, Piran
 17. december 2011–januar 2012

Otvoritev v petek, 16. decembra 2011, ob 19. uri

Za zaključek letošnje razstavne sezone v piranski Galeriji Herman Pečarič organiziramo razstavo Monotipija Pirana Dušana Sterleta, nagrajenca enodnevnega Slikarskega maratona XLV. Mednarodnega slikarskega ex-tempora Piran 2010.

Dušan Sterle sodi med tiste likovnike, ki se redno udeležujejo Mednarodnega slikarskega ex-tempora Piran. Na tokratni samostojni razstavi pa bomo spoznali še njegovo grafično ustvarjanje: prvič bo javnosti predstavljen opus monotipij iz letošnjega leta, tematsko vezanih na Piran. Motivi so kljub shematizaciji upodobljenega vedno prepoznavni: sledimo različnim izsekom starega mestnega jedra, v katere pogosto umešča človeške figure, in drugim tipičnim prizorom iz obmorskega ambienta. Kljub uporabi grafične tehnike, delujejo bogato niansirane podobe v asketski izbiri ene barvne vrednosti, zelo slikarsko. Upodobitve preveva posebna atmosfera miru, tišine, spokojnosti, očitno pogojena z avtorjevim doživljanjem obmorskega mesta, ki ga sicer redno obiskuje. ■ *Nives Marvin*

Benečanka, 2011,
 monotipija, 70 x 30 cm

V mandraču, 2011,
 monotipija, 70 x 30 cm

Piransko okno, 2011,
 monotipija, 70 x 30 cm

Dušan Sterle (rojen 1948 v Razdrtem pri Postojni) je oblikovalec, slikar, grafik in ilustrator. Leta 1969 je končal Srednjo šolo za oblikovanje v Ljubljani. Študijsko risanje ga je poučeval prof. Tone Žnidaršič, študijsko slikanje in kompozicijo pa akademski slikar Marko Šuštaršič. Imel je več kot trideset samostojnih razstav doma in na tujem. Sodeloval je na številnih skupinskih razstavah, slikarskih kolonijah in ex-temporih ter je bil večkrat nagrajen.

**Priprta Likovne
 vrata zbirke
 depoja Obalnih galerij**

Foto: Jaka Jeraša

Pot je končana, potovanje se začena, kot je zapisal filozof. Begičev remake z naslovom *Ohraniti sanje* je zbranstvo vseh kiparjevih spoznanj in likovnega znanja, je epopeja Bitja, epoha človeške (zagrobne) eksistence, umetnostni presežek. In prava arheologija, to se pravi najdba in iznajdba, dokončnost neke forme, ki spremlja in spreminja naše bivanje v tostranstvu – prehodu v Onostranstvo. Ostanke (ruševin) neke nevidne zgradbe in prostora, ki ne pozna vzporednic v slovenski likovni umetnosti; brez primerjave. Nekakšna skrepenela gmota – naplavina – kot strdek-zgošča, kot preostanek drugega, minulega sveta, realnega sveta, ki je izginil, to se pravi fizičnega, telesnega sveta, ki se prav zdaj spreminja v duhov-

Mirsad Begić
 Ohraniti sanje, 1986–1987

mavec, vrv, vosek, 23 x 85 x 90 cm

Zbirka Sodobna slovenska likovna umetnost po letu 1976

no, metafizično veselje, ki lebdi, v neminljivost trajanja, v večnostni privid, ki zdaj, pred nami vstaja, v bivanje, v nebitje brezčasnega prostora, po neki končni in dokončni kataklizmi.

Torej *arheologija*, star, prvoten, starodaven, iz gr. *arkhaio*; a tudi ladja, barka v biblijskem pomenu: sveta ladja; iz lat. *arca* v pomenu *coffre*: skrinja, kovček, pljuča, glas; tudi *arkh*, prvi, nad, iz gr. *arkhien*: voditi, vladati, ukazovati; vodilna ladja, glas, ki ukazuje.

In *tomba*, iz gr. *tymbos*: nagrobna kopa in gomila, polom, propad, pre-pad in Padec vznak; povezava s *cadere*.

Kiparstvo kot žrtveni oltar, kiparstvo kot kadaver, kiparstvo kot simbolična projekcija odkriva notranje življenje Forme, ki se nam tu in tam zazdi kot embrio ali kot feniks, ki se dviga nad pogoriščem, ali kot »mumija, ki hodi«. Vsi občutki so pravilni: Begičeve skulpture nastajajo in vznikajo iz smrti, iz žive meje bivanja ter izginotja, iz brezna tiste reže – in razpoke –, ki nas ločuje od poslednjega trenutka, zavrženost, pozabljenja. Trenutek »padca v Nič« kot vzgon v duhovnost, trenutek večne smrti kot vstajenje v drugo, v domovanje, bitje, bivanje in eksistenco mrtvih.

Telo-skulptura se spreminja v zarodek, v prenatalno in posmrtno formo, v kožni strdek, v skrepenelo, posušeno in otrdelo tkivo. Telo-skulptura so v resnici skladni nemega duha, ki je mumificiran, mrtev, a vendarle telesen in organski. Telesna žindra, »strašni stvor«, ovit v poslednja oblačila; telo, ki temelji na notranjem kadavru, ki je odrešeno perverzности realnega sveta. Telo, ki mora skozi Onostranstvo, ki mora zaživeti svojo smrt, otrplo, zakopano, ohromljeno, da bi dosegli svojo odrešitev. Telo skulpture, votlo, zbito, nemo, je torej sarkofag, stiskalnica in »mišična zapora«: »O, brezno, čudovito za skrivnostnega Boga in za duhove, strašno za mrtve. Pozdravljeno, skrivnostno brezno! Prihajam, da v tebi doživim Bogove ... Duhovnost, ki je ni mogoče zadušiti: Demoni, ki žive od senc umrlih. O, ti demonskost! Tvoje poti so zdaj odprte in jaz, pred vami, hodim proti čudovitemu Zahodu.« ■ *Andrej Medved*

Uroš Weinberger

slike

Galerija A+A, Benetke
 22. november–15. december 2011

Verh sonca sije soncov cela čeda

Ob zaključku razstave Vladimirja Makuca

neuporaben in bi se mu raje izognila. Pri tej postavitvi je bil na delu še en umetnik. Lepo se je zapisalo novinarju, ki je v Primorskih novicah napovedal razstavo in v naslovu pomenljivo strnil vsebino: »Istra, kot jo vidi Makuc, Makuc, kot ga čuti Begić.«

Foto: Jaka Jeraša

Foto: Jaka Jeraša

Če bi želeli skleniti Makučev motivni krog, ki napoveduje nova kroženja njegove nenavadno žive likovne misli, se moramo znova vrniti v svet hrastovelskih fresk, ki jih je umetnik kopiral za Narodno galerijo. Ob mukotrpnem delu pod hladnimi in vlažnimi cerkvenimi oboki, je osta-

ki si sledijo na oboku srednje ladje v pripovedi o stvarjenju sveta.

Sonce in luno iz prizora Stvarjenja svetlobe je sočasno kopiral Makučev kolega, slikar Marijan Tršar, zdaj pa se je spomin na antropomorfno preoblikovani planet iz oboka srednje cerkvene ladje v Hrastovljah preselil na Maku-

Foto: Jaka Jeraša

lo komaj kaj časa za lastno ustvarjalnost. Na svežem zraku je tako nastalo le nekaj priložnostnih skic impozantne utrjene arhitekture in življenja v njeni bližnji okolici, ki je bila videti, kot da se je čas v teh krajih že zdavnaj ustavil. Nenavadno močni vtisi, ki jih ni bilo mogoče niti bežno ujeti na papir, pa so se zarili v najglobljo spominsko plast, tako da se sproščajo in prihajajo na površje še danes. Reminiscence na prizore, ki jih je slikar kopiral daljnega leta 1958 (*Stvarjenje Eve*, *Kača zapeljuje Evo* in *Delo prvih staršev*) in v poletnih mesecih leto pozneje (*Mrtvaški ples* in štiri upodobitve mesecev: marec, junij, september in oktober, ki jih ponazarjajo žanrski prizori s prodajalcem rib, prodajalcem češenj, trgatvijo in oračem) so nemara celo manj opazne od oživiljenih nadorbnosti,

čeva platna in akvarelne papirje ter osvetljuje njegov kozmos. Tudi upodobitve nastanka živalskega sveta na peti stvariteljski dan, kjer prevladujejo ptice, ima veliko skupnega z Makučevimi podobami. Zdi se, kot da bi vsi ti ptiči poleteli v sečoveljske soline in končno kot sence pristali na njegovih platnih. Ptice pa so poselile tudi slikarjev kozmos, katerega podoba nam slikar ponuja v modri, rjavi, svetli in zlati različici.

Za konec le še nekaj besed o selitvi umetnin iz slikarjeve delavnice v malce nenavaden razstavni prostor. Tako kot Monfort, starodavno skladišče soli, ni običajno razstavišče, tudi razstava še zdaleč ni običajna razstava. Inštalacija – bi rekli v zdaj že uveljavljenem muzeološkem žargonu – toda izraz se mi zdi v tem primeru

Še nekaj časa bom potrebovala, da uredim silovite vtise, kako sem doživljala priprave na to razstavo – od ateljejskih srečanj z mojstrom Makucem do vehementne, pa vendar spoštljive kreacije, ko je kipar Mirsad Begić vdihoval dušo temu opučenemu skladišču soli, ki sicer zdaj že nekaj časa služi namenom lepih umetnosti. Begić se je zavedal, da ima opraviti s subtilno, čisto posebno poetiko in da se ji lahko približa samo na ravni snovi, v kateri je začutil primarno energijo. Gradil je s soljo in peskom ter vanju potopil Makučeve kipe, slikam pa je v pravljicnem labirintu namenil naravno osnovo iz grobo stkane jute ter jih odmaknil od sten. Tako se zdaj gibljemo v na novo ustvarjenem prostoru in ritmu, ki povzema pravokotna polja polojev in ob vsakem premiku se srečamo z novim prizorom. Poslednji prizor, ki smo ga postavili v središče dogajanja, je namenjen najnovjšemu Makučevemu ciklusu in ponazarja kozmos. Zleknjeni slikar, z rokami pod glavo, je zazrt v veselje. Meditira in si ob spominih na hrastovelsko zgodbo, ko je kot mlad slikar in kopist odkrival in očudoval srednjeveške freske in enigmatične glagoljaške zapise v tej znameniti cerkvi, poskuša odgovoriti na pravadna, večna vprašanja. Seveda spet s pomočjo poezije. Med sonca se pomešajo značilne, zrcalno izpisane pismenke, kakršne je bil grafik vaje vrezovati v svoje matrice in z njimi izpiše prvi verz Prešernovega soneta *Verh sonca sije soncov cela čeda*. Sonet sodi v ciklus petih sonetov, ki jih je veliki poet v rokopisu *Poezij povezal* pod skupnim naslovom *Ljubeznjeni sonetje*, vendar je pred natisom naslov odstranil. Slikar z izborom stihov stihla pomenljivo povzema pesnikovo razpoloženje ter se z likovno podobo pridružuje poetovemu čaščenju lepote.

■ **Breda Ilich Klančnik**

(iz teksta v katalogu ob razstavi)

Visoka pesem za V. Makuca

Najprej naj se navežem na besede J. Školča ob otvoritvi v Monfortu, ko primerja, ne v dobesednem smislu, ampak v *intenzivnosti predstavnosti* v /pra/podobnosti živalskih likov, in v *obrisnosti strukture* risbe v Altamiri (ki jo /sam/ primerjam s predpreteklo rečno strugo v libijski puščavi, z »urezninami« – z risbami v skalo), ki nam sporočajo primarno »skušnjo« in »občutenje« predzgodovinskega človeka ...

... Makuc zdaj nadaljuje z likovnim postopkom, značilnim za nekdanje slike, a vendar /vedno/ znova preseneča, saj svet podob, ki mu pripada, obvlada do potankosti, kjer je umetniškost, estetskost in zakrita, prtajena sporočilnost umetnine, v prepletanju resničnosti in sanj, prignana do absurda, do skrajne čistosti, popolnosti podobe.

To gosto tkanje v površini slike se širi zdaj navznoter in navzven in učinkuje z intenzivnostjo kromatične preproge, z barvno zgoščo, s strdki barve vsepovsod, od roba pa do roba slike. Tišina neizmernosti v ptičjem glasu, to čutno, senzualno tkanje in kipenje, se pravi sloji neizmerne duha, duhovnosti, ki zdaj pripada le slikarstvu in kliče, iz labirinta slike v labirint razlage. Ekran utripa: slišimo šume nje vode, listja, občutimo slikovno zlitje.

Prepletanje potez, kjer je v ospredju /le/ prelom svetlobe in tem, ki ga Makuc obvlada v zrelem likovnem pristopu, nekakšno valovanje, polaganje ter raztrositev, neskončno notranje-zunanje tkanje, simbolična projekcija konkretnih znamenj, povzeta iz »narave«, ki zaživijo, znova, v duhovni polnosti, ki nima primerjave v realnem svetu, le v umetniški podobi.

Umetnik in z njim gledalci se končno prepuščajo domišljiji in so pripravljeni na skoke in popotovanja; da hipoma postanejo nomadi v telesu in procesu slike. Slikarstvo jim prepušča »tisoče ravnin«, ki niso urejene v drevo, v spoznanje, ampak se razraščajo v micelij z nešte-timi, duhovnimi in čutnimi priključki; kjer so na delu »željni stroji«, ki rušijo totalitarnost, ujetost v kod, v likovno hierarhijo. Znakovna mreža je torej tista, ki naredi, da so naslikani

predmeti in »figure« zlit, čeprav brez teže, korenin, brez fundamenta; kakor metuljasti, v letu. Tu smo na meji lika in glasu, kjer nas podoba vsrka in izbruhne. Nikjer ni znotraj in ne zunaj: le vmesnost, ki lebdi, kromatično žarenje vpisov in sledi. Kjer odpove vsak običajen znanstveni pristop. Znakovna mreža je zdaj resnično točka spoja in ločitve; in ogenj, ki zgori materijo, da jo nato ponovno oživi. Povezana s svetlobo, s soncem; in mišična – utripajoča, in polna – prazna, in simbolna in konkretna. In maska, ki to ni: matrica, ki rodi, zdaj kot otrpla, zdaj v zagonu hitrih, mehkih vbovov.

Makuc premaga čas, ki ga živimo:

- s svetlobo, ki ne prizna temè,
- z igro »dvojnih vpisov«, valovanj, »izrastkov« sonc in školjk, ki ruši vsako preimembo,
- z užitek, s hedonizmom slikanja – pogleda,
- z duhovnostjo, ki je prikrita v vsaki likovni potezi,
- z vračanjem k podobam, ki jih postavlja jezik njihovih »ozvezdij« in celostno živjetje v telo naslikanih predmetov.

■ **Andrej Medved** (iz teksta v katalogu ob razstavi)

Foto: Jaka Jeraša

Foto: Jaka Jeraša

Zgodilo se je ... Vladimir Makuc v Galeriji Loža v Kopru in Monfortu v Portorožu

Foto: Arhiv OGP

1

Foto: Arhiv OGP

Foto: Arhiv OGP

2

Foto: Arhiv OGP

3

Na odprtju razstave Vladimira Makuca je med drugimi o avtorju spregovoril tudi Jožef Školč, državni sekretar na Ministrstvu za kulturo. (1) Anton Biloslav, ravnatelj Obalnih galerij, kipar Mirsad Begić, avtor postavitve razstave v Monfortu, Vladimir Makuc in kustosi razstave Andrej Medved, Nives Marvin ter Breda Ilich Klančnik. (2) Umetnik Vladimir Makuc s soprogo. (3)

Forma viva Portorož 2011

Foto: Arhiv OGP

Foto: Arhiv OGP

Nove skulpture sodelujočih kiparjev: Graziano Pompili (1), José Ramón Villa Soberón (2) in Donald Porcaro (3).

Foto: Arhiv OGP

Foto: Arhiv OGP

Foto: Arhiv OGP

Gani Llalloshi v Galeriji Banke Koper

Foto: Arhiv OGP

Foto: Arhiv OGP

Foto: Arhiv OGP

Mladen Ivančić v Galeriji Herman Pečarič v Piranu

Foto: Arhiv OGP

Foto: Arhiv OGP

Gledga ■ Občasnik Obalnih galerij Piran in Gledališča Koper
 ■ Letnik IX, številka 6 ■ Izdajajo Obalne galerije Piran in Gledališče Koper ■ Za izdajateljce Toni Biloslav in Katja Pegan
 ■ Uredništvo Tatjana Sirk, Miha L. Trefalt (odgovorni urednik)
 ■ Lektorja Jože Hočvar (galerijske strani) in Alenka Juvan (gledališke strani) ■ Tisk Tiskarna Vek Koper
 ■ Naklada 3.000 izvodov ■ Koper, november 2011 ■ Izid občasnika Obalnih galerij Piran in Gledališča Koper so omogočili Ministrstvo za kulturo RS, MO Koper in Občina Piran ■ Na naslovnici Obalnih galerij Piran: PIDA – iz arhiva arhitektov (foto: D. Fabjanić)
 ■ Na naslovnici Gledališča Koper: prizor iz predstave Sljehrnik Gledališča Koper (foto: R. Čok)

Beti Bricelj v Galeriji Meduza v Kopru

Foto: Arhiv OGP

Foto: Arhiv OGP

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA KULTURO

MESTNA OBČINA KOPER
 COMUNE CITTA DI GARDOPOLISTRIA

OBČINA PIRAN
 COMUNE DI PIRANO

